



# UNIVERZITA KARLOVA PRÁVNICKÁ FAKULTA

## KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

### POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE

**Téma práce :** Nepřímé pachatelství  
**Autor :** Zuzana Haasová  
**Vedoucí diplomové práce:** JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.  
**Oponent:** JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.  
**Rozsah práce:** 68 stran  
**Datum odevzdání práce:** 19.12. 2018

#### 1. Charakteristika tématu:

*Téma nepřímého pachatelství je vhodné ke zpracování pro posluchače, kteří mají velmi dobré znalosti obecných institutů trestního práva a vyvinutější smysl pro výklad trestněprávních norem. Na rozdíl od jiných diplomních úkolů se zde kandidát nemůže spokojit s pouhým popisem platné právní úpravy doplněným o skrovný vlastní komentář. Institut nepřímého pachatelství byl sice v pozitivním právu u nás výslovně zaveden teprve v roce 2009, středoevropská trestněprávní nauka se však obsahem tohoto pojmu zabývá již po několik generací. Přestože základní okruh literatury v češtině není příliš rozsáhlý, jde o prameny velmi náročné ke studiu, vyžadující od diplomanta plné soustředění a určité analytické schopnosti. Práce Zuzany Haasové je nejen velmi precizním a současně srozumitelným shrnutím dosavadních poznatků, nýbrž poukazuje i na zajímavé aktuální souvislosti. Je to práce mimořádně bohatá na aplikační příklady i přemýšlivá zobecnění.*

#### 2. Hodnocení po obsahové a formální stránce:

*Práce má logickou a přehlednou strukturu, jejímž základem je taxonomie důvodů, které vylučují trestní odpovědnost „živého nástroje“. Východiskem je autorce právně historická retrospektiva, v níž přibližuje náhled na situace odpovídající nepřímému pachatelství od poloviny 19. stol. Zkoumána je situace za účinnosti jednotlivých trestních kodexů. Vysoce oceňuji, že diplomantka nastudovala často obtížně dostupná pojednání předválečných klasiků československé trestněprávní vědy (A. Míloty, Fr. Storch, J. Prušáka, J. Kallaba, A. Miříčky) a porovnala je s názory nauky z období za účinnosti trestních zákonů z roku 1950 a 1961 (Vl. Solnař, A. Dolenský, J. Tolar, B. Vybíral a další). Nelze přehlédnout, že některá tato díla nemusejí být dnešním posluchačům a priori srozumitelná, neboť používají odlišnou terminologii, resp. užívají různých trestněprávních pojmů v odlišném smyslu, než na který je současný kandidát práv zvyklý. Podrobně se autorka zabývá také genezí nynějšího ustanovení § 22 odst. 2 TZ, včetně kritiky, jež se v odborných kruzích ozývala v době projednávání návrhu trestního zákoníku.*

*Předností práce Z. Haasové je dobrá návaznost jednotlivých kapitol, kdy autorka např. již v právně historické části formuluje otázky, jimž se věnuje ve vlastním výkladu jednotlivých znaků nepřímého pachatelství. Zde autorka postupuje od vymezení základních pojmů ke zvláštním konstelacím, které mohou v rámci institutu nepřímého pachatelství nastat. Při hodnocení současné úpravy se autorka sice opírá převážně o stati J. Kmece a názory vyslovené v učebnicích, počíná si*

však přitom s dostatečnou samostatností. V návaznosti na německou právní tradici autorka zkoumá otázku, do jaké míry je pro naplnění znaků nepřímého pachatelství nezbytná dominance nepřímého pachatele. Konfrontuje zde různé názory a zabývá se modelovými případy, kdy čin nepřímý pachatel nemá zcela v rukou (např. dítě samo čin naplánovalo a opatřilo si nástroje, dospělý pachatel byl fakticky málo významným pomocníkem). Diplomantku dále zaujal problém způsobení tzv. těžšího následku, pokud např. trestně neodpovědná osoba spáchá čin s nečekanou mírou brutality, s níž nepřímý pachatel nepočítal (případně došlo k těžšímu následku „per incuriam“).

O povaze živého nástroje se autorka zamýšlí do značných detailů a zabývá se zřejmě všemi představitelnými konstelacemi. Velmi oceňuji schopnost autorky zobecňovat, třídit podle kritérií a zejména využívat modelové příklady, z nichž některé jsou hypotetické a jiné pocházejí z publikované judikatury. S velkým důmyslem autorka na různých místech rozebírá problematiku zavinění a omylu. Klasické problémy (např. neodpovídá-li pachatelova představa o věku živého nástroje skutečnosti) autorka přibližuje v celé škále jejich variant a tradovaná řešení doplňuje o vlastní originální úvahy. Je s to rozlišit drobné skutkové nuance, které objevila v judikátech. Patrná je dobrá obeznámenost autorky se zásadami, jež ovládají tzv. obecné formy trestné činnosti, včetně hraničních a sporných případů. Podobně autorka velmi dobře ovládá teorii okolností vylučujících protiprávnost.

Za velmi zdařilou část práce považuji závěrečnou kapitolu, v níž se autorka snaží shrnujícím způsobem nepřímé pachatelství vymezit vůči dalším formám pachatelství (přímému pachatelství, spolupachatelství, účastenství). Autorka zde cituje některá diskutovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu z poslední doby (např. ve věci sp. zn. 8 Tdo 715/2015). Poukazuje také na to, že ve zvláštní části trestního zákoníku figuruje několik trestných činů, které materiálně odpovídají nepřímému pachatelství, ale kriminalizovány jsou jako pachatelství přímé (např. některé vojenské trestné činy).

Po stránce formální splňuje předložená práce všechny požadavky. Poznámkový aparát je veden náležitě a rovněž jazyková úroveň je velmi dobrá. Kandidátka prokázala, že ovládá styl odborného výkladu, zná základy vědecké metodologie i pravidla členění odborného textu.

### **3. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.**

Na základě svých bohatých poznatků může diplomantka v rámci ústní obhajoby posoudit následující případy: Dospělý navedl dvanáctiletého chlapce, aby vyšplhal na balkon rodinného domu a odcizil tam určitou věc. Chlapec se však při pokusu vyšplhat zřítíl a těžce se zranil. Dospělý ponechal chlapce osudu.

Co kdyby dospělý chlapce nenavedl, ale odkoupil by od něj již ukradenou věc? Co když naopak chlapec vzal na místě jiný předmět, než který po něm dospělý požadoval?

### **4. Navržený klasifikační stupeň: 1 (výborně)**

V Praze dne 14. ledna 2019

**JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.**

vedoucí diplomové práce